

Incidentonderzoek dodelijk steekincident Erasmusbrug

Rapport

Inhoudsopgave

Voorwoord	2
Samenvatting	3
Inleiding.....	5
Aanleiding	6
Doelstelling en onderzoeksvraag.....	6
Afbakening.....	7
Methoden van onderzoek	8
Leeswijzer.....	8
Deel 1: Mogelijke signalen van radicalisering	9
1. Kader	9
2. Gebeurtenissen.....	10
3. Bevindingen	12
4. Conclusie	13
Deel 2: Uitvoering maatregel tbs met voorwaarden	14
1. Kader	14
2. Gebeurtenissen.....	17
3. Bevindingen en deelconclusies	22
4. Conclusies en aanbevelingen	26
Bijlage I Afkortingen	28

Voorwoord

Op 19 september 2024 vindt in Rotterdam een steekincident plaats. Eén persoon komt om het leven, een ander raakt gewond. Het geweld speelt zich af in het bijzijn van vele voorbijgangers en horecabezoekers. Zij worden onverwacht geconfronteerd met een angstaanjagende en chaotische situatie. Sommige van hen grijpen in, met gevaar voor eigen leven. Deze verschrikkelijke gebeurtenis heeft enorme impact op alle betrokkenen en nabestaanden.

Kort na het incident maakt het Openbaar Ministerie (OM) bekend dat er een persoon is aangehouden op verdenking van moord en poging tot moord met een terroristisch oogmerk. Ten tijde van het incident stond de verdachte, vanwege eerdere delicten, onder toezicht in het kader van een maatregel tbs met voorwaarden. Het incident leidt tot vragen in de samenleving: hoe kon het opnieuw misgaan? De Inspectie Justitie en Veiligheid (Inspectie JenV) heeft daarom, in samenwerking met de Inspectie Gezondheidszorg en Jeugd (IGJ), onderzoek gedaan naar het handelen van betrokken organisaties bij de verdachte voorafgaand aan het incident.

Uit het onderzoek blijkt dat deze organisaties aandacht hebben gehad voor signalen van mogelijke radicalisering van de verdachte. Bij eerdere delicten werd geconcludeerd dat er géén sprake was van radicalisering, maar van andere onderliggende problematiek. Ook in de periode voorafgaand aan het incident op 19 september 2024 zijn geen signalen van radicalisering gezien.

Met betrekking tot de uitvoering van de maatregel tbs met voorwaarden concluderen de Inspectie JenV en de IGJ dat de betrokken organisaties passende hulp en begeleiding boden aan de verdachte. Professionals maakten daarbij continu afwegingen tussen persoonsgerichte zorg aan de verdachte en de veiligheid van de samenleving. Tegelijkertijd constateren de inspecties dat betrokken organisaties in de maanden voorafgaand aan het incident onvoldoende zicht behielden op veranderingen in beschermende- en risicofactoren bij de verdachte.

Het onderzoek brengt verschillende knelpunten naar voren waarin verbetering mogelijk is. Deze constatering staan niet op zichzelf, maar sluiten aan bij eerdere bevindingen van de Inspectie JenV in onderzoeken naar incidenten waarin personen met psychiatrische problematiek betrokken zijn. Met dit rapport wil de Inspectie JenV bijdragen aan het verkleinen van het risico op een volgend incident. Daarbij is het belangrijk te onderstrepen dat risico's voor de maatschappij in het proces van resocialisatie bij een maatregel tbs (met voorwaarden) nooit geheel zijn uit te sluiten.

De medewerkers van de betrokken organisaties in dit onderzoek staan dagelijks voor de ingewikkelde taak de juiste balans te vinden tussen zorg en veiligheid. Wij spreken onze waardering uit voor de openheid en bereidheid waarmee medewerkers hun ervaringen met ons hebben gedeeld.

Mede namens de Inspectie Gezondheidszorg en Jeugd,

E.G.M Huijzer,

Waarnemend inspecteur-generaal Inspectie Justitie en Veiligheid

Samenvatting

Aanleiding

Op donderdag 19 september 2024 vindt nabij de Erasmusbrug in Rotterdam een steekincident plaats. Eén persoon komt daarbij om het leven, een tweede raakt gewond. De vermoedelijk dader wordt door omstanders overmeesterd en vervolgens door de politie aangehouden. Een dag later maakt het Openbaar Ministerie (OM) bekend dat er mogelijk sprake is van een terroristisch motief. Op het moment van het incident staat de verdachte¹ onder toezicht van de reclassering, vanwege een maatregel tbs met voorwaarden.

In de samenleving ontstaat na het incident onrust en men vraagt zich af hoe dit heeft kunnen gebeuren. Daarom kondigt de Inspectie Justitie en Veiligheid (Inspectie JenV) op 23 september 2024 aan onderzoek te doen naar de wijze waarop organisaties die betrokken waren bij de verdachte hebben gehandeld voorafgaand aan het incident. Voor dit onderzoek werkt de Inspectie JenV samen met de Inspectie Gezondheidszorg en Jeugd (IGJ).

Onderzoeksvraag

In het onderzoek staat de volgende onderzoeksvraag centraal:

Hoe hebben organisaties betrokken bij de verdachte gehandeld voorafgaand aan het incident op 19 september 2024?

Deze vraag is opgesplitst in twee deelvragen:

1. Hoe hebben betrokken organisaties eventuele signalen rondom radicalisering bij de verdachte behandeld?
2. Hoe hebben betrokken organisaties gehandeld bij de uitvoering van de maatregel tbs met voorwaarden van de verdachte?

Het onderzoek richt zich op het handelen van de betrokken organisaties vanaf het moment dat de verdachte de delicten pleegt waarvoor hij een maatregel tbs met voorwaarden opgelegd krijgt in september 2022. Op dat moment zijn voor het eerst mogelijke signalen van radicalisering gezien en door de politie en Reclassering Nederland behandeld. Voor het onderzoek naar het handelen van de organisaties bij de uitvoering van de maatregel tbs met voorwaarden, ligt de focus op het laatste half jaar voorafgaand het steekincident. De Inspectie JenV en IGJ hebben gekeken hoe binnen het toezicht door Reclassering Nederland, het beschermd wonen bij Kwintes en in de forensisch ambulante behandeling bij de Waag is omgegaan met signalen van risico's en het schenden van de voorwaarden door de verdachte. De Inspectie JenV en IGJ hebben voor de gehele periode van de maatregel tbs met voorwaarden informatie opgevraagd bij de betrokken organisaties.

Deelonderzoek mogelijke signalen van radicalisering

De Inspectie JenV heeft onderzocht hoe betrokken organisaties voorafgaand aan het incident op 19 september 2024 eventuele signalen rondom radicalisering bij de verdachte hebben behandeld. De Inspectie JenV heeft gekeken hoe de politie en Reclassering Nederland hebben gehandeld naar aanleiding van signalen van radicalisering bij de delicten die de verdachte gepleegd heeft in januari

¹ Op verzoek van de verdachte worden zijn voor- en achternaam en initialen niet genoemd in dit rapport. In plaats daarvan zal gerefereerd worden aan 'de verdachte'.

en februari 2022. Deze organisaties hebben beide destijds geconcludeerd dat er geen sprake was van radicalisering.

De Inspectie JenV heeft vervolgens onderzocht hoe organisaties gedurende de uitvoering van de maatregel tbs met voorwaarden zijn omgegaan met eventuele signalen van radicalisering. Hieruit blijkt dat er geen signalen van radicalisering bekend waren bij de politie, de gemeente Amersfoort, Reclassering Nederland, Kwintes en de Waag.

De Inspectie JenV constateert dat alle betrokken organisaties de werkwijzen rondom signalen van radicalisering hebben gevolgd. Daarnaast ziet de Inspectie JenV dat betrokken organisaties aandacht hebben gehad voor radicalisering en wanneer nodig gespecialiseerde medewerkers hebben gevraagd signalen en informatie die betrekking hadden op radicalisering te beoordelen. Hierbij was consistent de uitkomst dat er geen sprake was van radicalisering en eventuele signalen daartoe onderdeel waren van andersoortige problematiek.

Op basis van het onderzoek naar het handelen van betrokken partijen bij signalen rondom radicalisering heeft de Inspectie JenV geen aanbevelingen.

Deelonderzoek uitvoering maatregel tbs met voorwaarden

De Inspectie JenV en IGJ hebben gezamenlijk onderzoek gedaan naar het handelen van de betrokken organisaties bij de uitvoering van de maatregel tbs met voorwaarden van de verdachte. De focus lag hierbij op de periode van maart 2024 tot 19 september 2024. De verdachte staat dan onder toezicht van Reclassering Nederland, woont beschermd bij een locatie van Kwintes en volgt een forensisch ambulante behandeling bij de Waag. In deze periode overtreedt de verdachte meerdere malen de bijzondere voorwaarden van zijn maatregel. Uit urinecontroles blijkt dat de verdachte in ieder geval negen keer het middelenverbod overtreedt en dat er door ongeldige uitslagen van urinecontroles beperkt zicht is op zijn gebruik in de periode van juli tot september 2024. Daarnaast houdt de politie de verdachte aan op 4 april 2024 en 30 augustus 2024 op verdenking van handel in nepdrugs, waarbij de verdachte bij de aanhouding in augustus 2024 verzet pleegt.

De inspecties zien dat Reclassering Nederland, de Waag en Kwintes in het toezicht, de zorg en begeleiding van de verdachte continu afwegingen maakten tussen persoonsgerichte zorg en veiligheid. Zij stonden in goed contact met de verdachte en boden hem passende hulp en begeleiding. Zij waren zich bewust van het recidiverisico bij psychiatrische ontregeling van de verdachte en alert op duidelijk zichtbare signalen hiervan. De betrokken professionals hebben geen signalen van psychiatrische ontregeling gezien tot op de dag van het steekincident op 19 september 2024.

De inspecties constateren dat Reclassering Nederland, de Waag en Kwintes gedurende de maatregel veranderingen in beschermende factoren en risicofactoren bij de verdachte echter niet voldoende in zicht hadden. Uit het onderzoek komen drie knelpunten naar voren die hierop van invloed waren.

Ten eerste zijn de betrokken organisaties volgens de inspecties op momenten beperkt forensisch scherp geweest in hun handelen. Professionals hebben vroege signalen voor toenemende kwetsbaarheid op psychiatrische ontregeling niet altijd opgemerkt of in samenhang beoordeeld. Er was daarnaast beperkt zicht op het middelengebruik van de verdachte in de twee maanden voorafgaand aan het incident. Daardoor konden de betrokken organisaties niet op basis van volledige informatie vaststellen of de verdachte de voorwaarden van zijn maatregel naleefde, of inschatten hoe groot het risico op recidive was.

Ten tweede werd informatie soms onvoldoende gedeeld tussen de organisaties. Door het ontbreken

van structurele afspraken over informatiedeling, was belangrijke informatie op sommige momenten alleen bekend bij één organisatie. Dit gold met name voor signalen die afzonderlijk door de professionals niet als zorgwekkend werden geïnterpreteerd.

Tot slot constateren de inspecties dat de inschatting van het risico op recidive en psychiatrische ontregeling te weinig gezamenlijk tot stand is gekomen. De betrokken organisaties werkten met verschillende instrumenten en inzichten, zonder afstemming hierover. Dit heeft geleid tot blinde vlekken in de zorg en het toezicht, waardoor risico's onvoldoende zijn onderkend.

De Inspectie JenV en IGJ concluderen dat Reclassering Nederland, de Waag en Kwintes bij de uitvoering van de maatregel passende hulp en begeleiding boden, maar onvoldoende zicht behielden op veranderingen in beschermende- en risicofactoren bij de verdachte.

Aanbeveling aan Reclassering Nederland:

- Borg dat multidisciplinaire overleggen (MDO's) structureel plaatsvinden, met voldoende tijd om bredere signalen, risico's en ontwikkelingen gezamenlijk te bespreken en te evalueren. Zorg dat deze structurele MDO's naast eventuele ad-hoc overleggen blijven plaatsvinden.

Aanbevelingen aan Reclassering Nederland, Kwintes en de Waag:

- Maak bij de start van het traject expliciete en gezamenlijke afspraken over informatie-uitwisseling tussen de betrokken ketenpartners. Leg deze afspraken zo nodig vast in een Driepartijenovereenkomst en herijk ze gedurende het traject wanneer omstandigheden daartoe aanleiding geven.
- Bespreek risico's en signaleringsplannen in multidisciplinair verband en voorkom dat deze per organisatie afzonderlijk worden opgesteld. Streef naar één integraal signaleringsplan per cliënt. Betrek alle relevante partijen bij het opstellen en periodiek evalueren van het signaleringsplan, zodat verantwoordelijkheden helder zijn en risicosignalering eenduidig plaatsvindt.

Inleiding

Aanleiding

Op donderdag 19 september 2024 vindt nabij de Erasmusbrug in Rotterdam een steekincident plaats. Eén persoon komt daarbij om het leven, een tweede raakt gewond. De verdachte wordt door omstanders overmeesterd en vervolgens door de politie aangehouden. Tijdens het incident zou de verdachte uitingen hebben gedaan die mogelijk wijzen op een terroristisch misdrijf.² De volgende dag maakt het Openbaar Ministerie (OM) bekend dat er sprake is van een verdenking van moord en poging tot moord met een terroristisch oogmerk.³

In de samenleving ontstaat na het incident onrust. In berichtgeving komt naar voren dat de verdachte na eerdere geweldsdelicten door de rechtbank volledig ontoerekeningsvatbaar is verklaard. Hij kreeg een maatregel tbs met voorwaarden opgelegd⁴ en stond daarvoor onder toezicht van de reclassering.⁵

Gezien wat bekend is over de verdachte en de betrokkenheid van verschillende instanties, leeft in de maatschappij de vraag hoe dit incident heeft kunnen gebeuren. Daarom kondigt de Inspectie Justitie en Veiligheid (Inspectie JenV) op 23 september 2024 aan onderzoek te doen naar de wijze waarop organisaties die betrokken waren bij de verdachte hebben gehandeld voorafgaand aan het incident. Voor dit onderzoek werkt de Inspectie JenV samen met de Inspectie Gezondheidszorg en Jeugd (IGJ).

Doelstelling en onderzoeksvraag

Het doel van het onderzoek is om te leren van het incident en verbeteringen in gang te zetten om de kans dat een vergelijkbaar incident zich nog eens voordoet zo klein mogelijk te maken. De Inspectie JenV en IGJ willen met het onderzoek inzicht geven in hoe de organisaties die betrokken waren bij de verdachte gehandeld hebben in de periode voorafgaand aan het incident.

Het gaat hierbij zowel om hoe organisaties zijn omgegaan met eventuele signalen van radicalisering, als om het handelen van organisaties bij de uitvoering van de maatregel tbs met voorwaarden. De Inspectie JenV en IGJ doen in dit onderzoek geen uitspraken of het incident voorkomen had kunnen worden als betrokken organisaties anders hadden gehandeld. Dat is op basis van het onderzoek niet vast te stellen.

De Inspectie JenV en IGJ toetsen in dit onderzoek het handelen van de betrokken organisaties aan wet- en regelgeving, werkprocessen en samenwerkingsafspraken die destijds van toepassing waren. Daarnaast gaan de Inspectie JenV en IGJ uit van wat er van de organisaties verwacht mag worden gelet op hun rol, taak en verantwoordelijkheid.

De centrale onderzoeksvraag luidt:

Hoe hebben organisaties betrokken bij de verdachte gehandeld voorafgaand aan het incident op 19 september 2024?

² Zie: [Dodelijk slachtoffer steekpartij Erasmusbrug was skatende Rotterdammer, Zwitser gewond | Fatale steekpartij bij Erasmusbrug | AD.nl](#); [Dit is wat we nu weten over de steekpartij bij de Erasmusbrug - Adverteren Rotterdam | De Havenloods | Krant en Online](#)

³ [Verdachte dodelijk steekincident Erasmusbrug maandag voorgeleid | Nieuwsbericht | Openbaar Ministerie](#);

⁴ Zie: [Verdachte steekpartij Erasmusbrug had psychische stoornis; Motief van dader steekpartij op Erasmusbrug volgens Aboutaleb nog onduidelijk | Binnenland | NU.nl](#)

⁵ Zie: [Kamerbrief over steekincident Rotterdam 19 september 2024 | Kamerstuk | Rijksoverheid.nl](#)

Deze vraag is opgesplitst in twee deelvragen:

1. Hoe hebben betrokken organisaties eventuele signalen rondom radicalisering bij de verdachte behandeld?
2. Hoe hebben de organisaties gehandeld bij de uitvoering van de maatregel tbs met voorwaarden van de verdachte?

Samenwerking Inspectie Gezondheidszorg en Jeugd

De Inspectie JenV en de IGJ houden gezamenlijk toezicht op de forensische zorg.⁶ De Inspectie JenV richt zich daarbij met name op de veiligheid en de naleving van justitiële kaders, terwijl de IGJ toeziet op de kwaliteit en veiligheid van de geleverde zorg. In dit onderzoek hebben beide inspecties samengewerkt op het gebied van de zorg en begeleiding door Kwintes en de Waag. In dit rapport wordt daarom verwezen naar 'de inspecties' wanneer het gaat om een gezamenlijk oordeel van de Inspectie JenV en de IGJ.

Afbakening

Onderzoeksperiode

Op 28 januari, 30 januari en 3 februari 2022 pleegt de verdachte delicten, waarvoor hij in september 2022 door de rechtbank een maatregel tbs met voorwaarden opgelegd krijgt. Het onderzoek richt zich op het handelen van betrokken organisaties vanaf deze delicten, omdat hier voor het eerst mogelijke signalen van radicalisering gezien worden. Voor het onderzoek naar het handelen bij de uitvoering van de maatregel tbs met voorwaarden hebben de inspecties voor het gehele traject informatie opgevraagd bij de betrokken organisaties. Daaruit blijkt dat vanaf maart 2024 verschillende voorwaarden zijn geschonden door de verdachte en er mogelijke signalen van risico's waren. De focus van het onderzoek ligt daarom op het handelen van de betrokken organisaties bij de uitvoering van de maatregel tbs met voorwaarden in het laatste half jaar voorafgaand aan het steekincident.

De gebeurtenissen tijdens en na het steekincident op 19 september 2024 vallen buiten de reikwijdte van dit onderzoek. Het mogelijke motief van de verdachte en zijn psychische toestand op het moment van het incident zijn onderdeel van het strafrechtelijk onderzoek en zullen in dit rapport buiten beschouwing blijven.

In de genoemde onderzoeksperiode zijn verschillende organisaties betrokken bij de verdachte:

- Openbaar Ministerie (OM)
- Politie
- Nederlands Instituut voor Forensische Psychiatrie (NIFP)
- Reclassering Nederland
- GGNet de Boog
- De Waag
- Kwintes
- Gemeente Amersfoort
- Penitentiair Psychiatrisch Centrum Vught

De Inspectie JenV heeft geen toezichthoudende rol op het OM en de Gemeente Amersfoort, omdat dit buiten haar wettelijke bevoegdheid valt. Zij heeft deze organisaties wel bevraagd, maar spreekt geen oordeel uit over het handelen van deze organisaties.

⁶ [Samenwerkingsprotocol Inspectie J&V en IGJ inzake forensische zorg](#) oktober 2023.

Methoden van onderzoek

De inspecties hebben voor het onderzoek onderstaande onderzoeksmethoden toegepast. Hiermee verkregen de inspecties een zo volledig mogelijk beeld van wat er in de onderzoeksperiode is gebeurd in aanloop naar het steekincident. Tijdens het onderzoek hanteerde de Inspectie JenV haar Protocol voor de Werkwijze.⁷

Documentonderzoek

De inspecties hebben werkinstructies, protocollen en (samenwerkings-)afspraken tussen betrokken organisaties opgevraagd. Daarnaast hebben de inspecties relevante wet- en regelgeving geraadpleegd in haar onderzoek.

Dossieronderzoek

De Inspectie JenV heeft dossiers opgevraagd bij de politie en Reclassering Nederland. De inspecties hebben dossiers opgevraagd bij PPC Vught, GGNet De Boog, Kwintes en de Waag. Deze dossiers gaven de Inspectie JenV en de IGJ zicht op het handelen van deze organisaties.

Interviews

Om meer zicht te krijgen op het handelen van betrokken organisaties heeft de Inspectie JenV interviews afgenomen bij de politie, Reclassering Nederland en het NIFP. De inspecties hebben gezamenlijk gesprekken gevoerd met Kwintes en de Waag. De inspecties hebben ook een interview afgenomen bij de verdachte om zijn ervaringen bij het onderzoek te betrekken. In totaal gaat het om achttien interviews. Bij de interviews is het Interviewprotocol van de Inspectie JenV toegepast.⁸ Van de interviews zijn gespreksverslagen gemaakt die zijn voorgelegd aan de gesproken personen ter controle op feitelijke onjuistheden.

Leeswijzer

Het rapport bestaat uit twee delen, die elk een deelvraag beantwoorden. De twee delen kennen dezelfde opbouw:

- **Kader**
Hier staat een afbakening van de onderzoeksvraag en een beschrijving van de taken en verantwoordelijkheden van de betrokken organisaties.
- **Gebeurtenissen**
Dit hoofdstuk beschrijft de relevante gebeurtenissen rond eerdere delicten en de maatregel van de verdachte en het handelen van de betrokken organisaties.
- **Bevindingen**
In dit onderdeel beschrijft de Inspectie JenV en IGJ wat zij in het onderzoek hebben opgehaald over het handelen van de organisaties.
- **Conclusies en aanbevelingen**
Aan het eind van elk deel staan de belangrijkste conclusies van dat deel samengevat en doen de Inspectie JenV en IGJ waar nodig aanbevelingen.

Op verzoek van de verdachte van het steekincident worden zijn voor- en achternaam en initialen niet genoemd in dit rapport. In plaats daarvan zal gerefereerd worden aan 'de verdachte'.

⁷ [Protocol voor de Werkwijze](#), Inspectie Justitie en Veiligheid.

⁸ [Protocol interviews](#), Inspectie Justitie en Veiligheid.

Deel 1: Mogelijke signalen van radicalisering

In dit deel gaat de Inspectie JenV in op signalen die wijzen op mogelijke radicalisering van de verdachte en hoe betrokken organisaties daarmee zijn omgegaan. De Inspectie JenV geeft hierbij eerst een beknopte beschrijving van de taken van verschillende betrokken partijen, gevolgd door de relevante aspecten uit de casus. Dit deel wordt afgesloten met een conclusie gericht op het deel van de casus dat betrekking heeft op radicalisering.

1. Kader

In deze paragraaf geeft de Inspectie JenV een beknopte weergave van de voor deze casus relevante organisaties. Hoewel de betreffende organisaties meerdere taken hebben, spitst deze paragraaf zich toe op de taken voor de aanpak van radicalisering.

Politie

Informatie over radicalisering komt op verschillende manieren bij de politie terecht. Het kan gaan om informatie van politiemedewerkers die zij opvangen tijdens de dagelijkse werkzaamheden, opsporingsinformatie en heimelijke informatie.⁹ Wanneer deze informatie betrekking heeft op radicalisering, kan daar aan de registratie de projectcode CTER¹⁰ worden gekoppeld. De CTER-Intelcel van de politie brengt de beschikbare informatie uit de verschillende informatiestromen bijeen en geeft daar vervolgens een duiding aan. Iedere politie-eenheid beschikt over een dergelijk specialistisch team dat informatie verzamelt over een signaal dat mogelijk betrekking heeft op terrorisme, extremisme of radicalisering.

Gemeenten

Gemeenten maken doorgaans gebruik van een meldpunt waar signalen van radicalisering of extremisme binnenkomen, bijvoorbeeld bij de afdeling Openbare Orde en Veiligheid. Deze signalen zijn afkomstig van gemeentefunctionarissen en andere professionals (zoals zorgfunctionarissen of jeugdwerkers) die werkzaam zijn in de betreffende gemeente. De inrichting van het meldpunt verschilt per gemeente. Burgemeesters kunnen ook signalen ontvangen van inlichtingendiensten via een ambtsbericht.¹¹

Openbaar Ministerie

Het OM is verantwoordelijk voor het opsporen en vervolgen van strafbare feiten, waaronder terroristische misdrijven. Voor het opsporen van strafbare feiten geeft het OM leiding aan de politie. Ook neemt het OM deel aan de casusoverleggen ten behoeve van de persoonsgerichte aanpak van radicalisering en terroristische activiteiten.

Weegploeg

De organisatie waar signalen van radicalisering zijn gemeld, draagt de melding voor aan de gemeente ter agendering voor de zogeheten weegploeg. Hierin bespreken de politie, het OM en gemeenten signalen die mogelijk wijzen op radicalisering.

De weegploeg bepaalt of voor een persoon een persoonsgerichte aanpak (PGA)¹² noodzakelijk is en welke partijen en externe casuspartners hierbij betrokken dienen te worden. Op het moment dat de weegploeg heeft besloten om een persoon in de PGA op te nemen, organiseert de gemeente een casusoverleg met relevante partners, waarin de casus periodiek wordt besproken.

⁹ Zie hiervoor respectievelijk [artikel 8](#), [artikel 9](#) en [artikel 10](#) van de Wet politiegegevens.

¹⁰ CTER staat voor Contraterrorisme, Extremisme en Radicalisering.

¹¹ Zie: [Artikel 62 Wet op de inlichtingen- en veiligheidsdiensten 2017](#)

¹² Zie: [Fase 2: Persoonsgerichte aanpak radicalisering \(PGA\) | Lokale aanpak radicalisering, extremisme en terrorisme | Nationaal Coördinator Terrorismebestrijding en Veiligheid](#)

Reclassering Nederland

Reclassering Nederland is één van de drie reclasseringsorganisaties¹³ in Nederland. De reclassering is verantwoordelijk voor het advies en het toezicht bij een maatregel tbs met voorwaarden. Binnen Reclassering Nederland is een landelijk gespecialiseerd team van reclasseringsprofessionals actief op het terrein van terrorisme, extremisme en radicalisering: het TER-team. Dit team pakt alle casussen op die te maken hebben met terrorisme, extremisme en/of radicalisering. Het doel van het TER-team is een bijdrage leveren aan het kleiner maken van de dreiging die uitgaat van verdachten of veroordeelden van strafbare feiten die zij pleegden vanuit extremistische, terroristische en/of geradicaliseerde overtuigingen.¹⁴ Een cliënt kan op verschillende manieren bij het TER-team terecht komen. Het OM kan zich direct bij de opdrachtverstrekking aan de reclassering richten tot het TER-team, een cliënt kan doorverwezen worden vanuit het 'reguliere' reclasseringswerk of de politie kan zich bij vermoedens van radicalisering richten tot het TER-team.

De Waag

De Waag is een aanbieder van ambulante forensische geestelijke gezondheidszorg. Dit is gespecialiseerde zorg voor mensen die grensoverschrijdend of strafbaar gedrag vertonen in combinatie met het hebben van een psychische stoornis. Sinds 2017 heeft de Waag een behandelprogramma voor jongeren en jongvolwassenen (14 tot en met circa 30 jaar) bij wie zorgen zijn over (dreigende) gewelddadige radicalisering. Dit is het PRO-ZORG programma.¹⁵

Kwintes

Kwintes is een instelling voor beschermd wonen die mensen ondersteunt met psychosociale problemen en/of psychiatrische kwetsbaarheid, inclusief (jong)volwassenen met meervoudige en complexe problemen. De instelling richt zich op mensen die zonder begeleiding niet zelfstandig kunnen leven en wonen. Kwintes heeft geen specifieke taak op het gebied van radicalisering.

2. Gebeurtenissen

Uit de politiegegevens over de verdachte blijkt dat hij vanaf 2019 verschillende keren in contact is geweest met de politie. De redenen hiervoor variëren van huiselijk geweld tot overlast. De eerste relevante gebeurtenis vanuit het perspectief van radicalisering vindt plaats op 28 januari 2022. De verdachte wordt door een buitengewoon opsporingsambtenaar (BOA) aangetroffen in een park. In de politiegegevens staat dat hij Arabische teksten roept, in het zwart gekleed is en de BOA heeft aangevallen. Hierna is de politie ter plaatse gekomen. In de informatie uit het Geïntegreerd Meldkamer Systeem (GMS) staat:

'28-01-2022 18:00: Alluha Akbhar wordt er geschreeuwd door man, reageert niet op ons.'

De agenten krijgen geen contact met de verdachte en hij reageert niet op hun aanwijzingen. Uiteindelijk is een politiehond ingezet om de verdachte onder controle te krijgen.

Op 3 februari 2022 ontvangt de politie een melding dat een moeder is mishandeld door haar zoon. Op het doorgegeven adres treft de politie de persoon die de melding heeft gedaan en de betreffende moeder en haar zoon. De situatie is onrustig maar niet acuut gevaarlijk meer. De politie gaat een gesprek aan met de moeder. Daar geeft zij aan dat ze met een mes in haar

¹³ De drie reclasseringsorganisaties zijn: Reclassering Nederland, Stichting Verslavingsreclassering Nederland en Leger des Heils jeugdbescherming & reclassering.

¹⁴ Zie: [Aanpak radicalisering - Reclassering Nederland](#).

¹⁵ Zie: [De Waag traint behandelaren in het signaleren en bespreekbaar maken van dreigende gewelddadige radicalisering | de Waag](#); [20170213 Factsheet PRO-ZORG definitief](#)

hand is gestoken. Ook blijkt dat de verdachte tijdens het incident heeft geprobeerd haar keel door te snijden met een mes. In de GMS meldingen staat onder andere opgenomen:

‘hij zou erg in zijn gelo[o]f zitten (de koran)’

‘mogelijk CTER (hij sprak over een heilige missie)’

Beoordeling CTER Intelcel

Op 7 en 8 februari 2022 levert de CTER Intelcel van de politie drie rapportages op met duiding van de beschikbare informatie over het incident met de BOA, het steekincident met de moeder van de verdachte en een melding van vermissing door een begeleidster van de gemeente waar de verdachte op dat moment woont. De CTER Intelcel concludeert in alle drie de rapportages dat de situatie niet CTER waardig is. De politie brengt de casus wel in bij het Casusoverleg Radicalisering. Dat gebeurt onder andere op 18 februari 2022. Hierbij is de conclusie van het casusoverleg: ‘de verdachte hoeft niet langer bij dit overleg besproken te worden’. De casus van de verdachte wordt daarna doorgezet naar een Veiligheidshuis.¹⁶

Beoordeling Reclassering Nederland

Op 16 februari 2022 verzoekt het OM het TER-team van Reclassering Nederland om naar de zaak van de verdachte te kijken. Volgens het OM zijn er signalen die mogelijk wijzen op radicalisering. Deze signalen zijn gerelateerd aan de situatie in het park met de BOA op 28 januari en het steekincident met de moeder op 3 februari. In beide situaties heeft de verdachte uitspraken gedaan waarin geloof sterk naar voren komt, wat de aanleiding vormt te kijken of de geweldsfeiten zijn gepleegd vanuit een religieuze overtuiging.

Het TER-team van Reclassering Nederland constateert dat de signalen niet concreet zijn. Zo is de kennis van het geloof van de verdachte heel basaal. Hierdoor kan de vraag of het geweld voortkwam uit ideologie volgens het TER-team snel negatief beantwoord worden. In het proces-verbaal komen ook geen aanwijzingen naar voren over zorgwekkende contacten in zijn sociale netwerk. Daarnaast komt volgens de Pro Justitia rapportage het gedrag van de verdachte voort uit psychiatrische problematiek.¹⁷ Het TER-team verricht niet zelf onderzoek naar het gedrag op social media.¹⁸

Het TER-team heeft op basis van de beschikbare bronnen, waaronder gesprekken met de verdachte, de jeugdreclassering en de Pro Justitia rapporteur, een adviesrapportage opgesteld. Vanwege de korte termijn tot de strafzaak is het onderzoek in een kleinere samenstelling uitgevoerd dan gebruikelijk bij het TER-team. Op 11 mei 2022 levert Reclassering Nederland een adviesrapportage op. Hierin staat opgenomen dat er geen aanwijzingen zijn voor radicalisering. Na de oplevering van deze rapportage is het TER-team niet meer betrokken geweest bij het toezicht op de verdachte tijdens de maatregel tbs met voorwaarden.

De reclasseringsmedewerkers die betrokken zijn bij het toezicht op de verdachte hebben geen contact meer gezocht met het TER-team over de casus. Zij zien gedurende het toezicht tot aan het moment van het incident bij de Erasmusbrug niets dat duidt op radicalisering. Daarnaast blijkt voor Reclassering Nederland uit het contact met de verdachte juist dat er geen sprake is van radicalisering. Voorbeelden zijn gesprekken over het aanvragen van de Nederlandse nationaliteit,

¹⁶ Aan dit Veiligheidshuis neemt de gemeente deel waar de verdachte in 2022 woont. Dat is een andere gemeente dan waar de verdachte woont ten tijde van het steekincident bij de Erasmusbrug. Zie voor de werkwijze van het Veiligheidshuis: [Over ons - Nederlandse zorg- en veiligheidshuizen](#).

¹⁷ Voor een pro Justitia rapportage wordt onderzocht of een verdachte een geestelijke stoornis heeft, of dat er iets anders is gelopen in de ontwikkeling van die persoon. De psychiater of psycholoog die het onderzoek doet kijkt ook naar de kans op herhaling en of iemand behandeling nodig heeft voor psychische problemen. Zie [Rapportage \(algemeen\) | NIFP](#).

¹⁸ Uit het interview met het TER-team blijkt dat in het verleden het gedrag op sociale media onderdeel was van het advies en toezicht. Sinds enkele jaren is het TER-team vanwege de beperkingen van de AVG gestopt met het betrekken van sociale media in het toezicht.

de voeding die hij eet en het gegeven dat hij niet praktiserend is. Geloof is om deze redenen geen groot onderdeel van de gesprekken die Reclassering Nederland met de verdachte voert.

Opnieuw politiecontact

De verdachte krijgt op 27 september 2022 een maatregel tbs met voorwaarden opgelegd door de rechtbank. Na de start van de maatregel komt de verdachte op enkele momenten weer in aanraking met de politie. Op 2 maart 2024 is hij bijrijder in een auto die de politie stopt op basis van het rijgedrag. Vervolgens houdt de politie de verdachte op 4 april 2024 aan in verband met de verkoop van nepdrugs. Ook op 30 augustus 2024 wordt de verdachte aangehouden omdat hij nepdrugs aanbiedt aan een voorbijganger. Deze gebeurtenissen komen verder aan bod in deel 2 van dit rapport.

Signalen bij betrokken ketenpartners

De verdachte start in november 2023 met een forensisch ambulante behandeling bij de Waag. Uit de gesprekken met de betrokken medewerkers van de Waag blijkt dat zij geen signalen hebben gezien van radicalisering bij de verdachte. De behandelaars baseren op de behandelgesprekken en het zichtbare gedrag van de verdachte dat hij niet praktiserend bezig is met geloof. Ook tijdens een huisbezoek vangen zij geen signalen op die wijzen op radicalisering.

De verdachte woont vanaf juli 2023 bij een locatie voor beschermd wonen van Kwintes. De begeleiders van Kwintes zien geen reden tot het vermoeden van radicalisering. Ook niet in de week voorafgaand aan het incident op 19 september 2024.

Betrokkenheid gemeente Amersfoort

De gemeente Amersfoort, waar de verdachte woont ten tijde van het incident bij de Erasmusbrug, geeft aan dat voorafgaand aan het incident op 19 september 2024 geen signalen over radicalisering bij de verdachte bekend zijn bij de gemeente. Zijn casus is daarom niet besproken binnen de gemeente.

3. Bevindingen

De politie heeft vanaf 2019 tot aan het incident bij de Erasmusbrug verschillende keren contact met de verdachte. Dit betreft ook de geweldsincidenten in januari en februari 2022 waarbij signalen zijn opgevangen die mogelijk wijzen op radicalisering. De politie heeft deze signalen, in lijn met de relevante werkwijzen, laten beoordelen door gespecialiseerde medewerkers. Zij komen op basis van de beschikbare informatie tot de conclusie dat er geen sprake is van radicalisering, maar van gedragsproblematiek.

Het TER-team van Reclassering Nederland heeft in mei 2022, in overeenstemming met de interne werkwijze, beoordeeld of er in de casus van de verdachte sprake was van radicalisering. De signalen die ten grondslag liggen aan de aanvraag door het OM zijn summier. Daarnaast blijkt uit de verdere informatie die het TER-team heeft verzameld voor hen geen reden om te spreken van radicalisering. Radicalisering is daarom geen aandachtspunt tijdens de maatregel tbs met voorwaarden.

Hoewel betrokken organisaties in de uitvoering van de maatregel tbs met voorwaarden beschikken over speciale programma's en werkwijzen in geval van (vermoedelijke) radicalisering, is er in deze casus onvoldoende aanleiding om die in te zetten. Reclassering Nederland, de Waag en Kwintes hebben geen signalen van radicalisering opgevangen en daardoor geen vermoedens van radicalisering gehad.

De gemeente Amersfoort heeft geen signalen ontvangen die duiden op (mogelijke) radicalisering van de verdachte. Voorafgaand aan het incident op 19 september 2024 is de gemeente zodoende niet betrokken bij deze casus.

4. Conclusie

In dit deel van het rapport staat de vraag centraal: hoe hebben betrokken organisaties voorafgaand aan het incident op 19 september 2024 eventuele signalen rondom radicalisering bij de verdachte behandeld? Op basis van het onderzoek komt de Inspectie JenV tot de volgende conclusie.

In de periode tot aan 19 september 2024 hebben betrokken organisaties veelvuldig contact gehad met de verdachte. De Inspectie JenV constateert dat zij de werkwijzen rondom signalen van radicalisering hebben gevolgd.

Daarnaast ziet de Inspectie JenV dat betrokken organisaties aandacht hebben gehad voor radicalisering en wanneer nodig gespecialiseerde medewerkers hebben gevraagd signalen die betrekking hadden op radicalisering te beoordelen. Hierbij was consistent de uitkomst dat er geen sprake was van radicalisering en eventuele signalen daartoe onderdeel waren van andersoortige problematiek.

Op basis van het onderzoek naar het handelen van betrokken partijen bij signalen rondom radicalisering heeft de Inspectie JenV geen aanbevelingen.

Deel 2: Uitvoering maatregel tbs met voorwaarden

In dit deel gaan de Inspectie JenV en IGJ in op de uitvoering van de maatregel tbs met voorwaarden van de verdachte. De inspecties schetsen hierbij eerst het kader van de maatregel en de taken van de verschillende betrokken partijen, gevolgd door een beschrijving van de relevante gebeurtenissen in deze casus. Daarna gaan de inspecties in op de bevindingen die zij in dit onderzoek hebben opgehaald. Dit deel eindigt met conclusies en aanbevelingen.

1. Kader

De verdachte staat ten tijde van het incident op 19 september 2024 onder toezicht van de reclassering vanwege een maatregel tbs met voorwaarden. In dit hoofdstuk beschrijven de inspecties wat deze maatregel inhoudt en welke organisaties betrokken zijn bij de uitvoering van de maatregel van de verdachte.

1.1 Maatregel tbs met voorwaarden

Een maatregel tbs met voorwaarden is een lichte vorm van tbs. Deze maatregel kan worden opgelegd als de dader in staat en bereid is om mee te werken aan de (bijzondere) voorwaarden van de maatregel. Voorbeelden hiervan zijn: geen drugs of alcohol gebruiken, zich (klinisch) psychiatrisch laten behandelen en zich houden aan de aanwijzingen van de reclassering.¹⁹ De dader wordt niet in een tbs kliniek geplaatst, maar meestal in een locatie met een beperkter beveiligingsniveau. De reclassering houdt toezicht op de naleving van de bijzondere voorwaarden.²⁰ Wanneer de dader de voorwaarden overtreedt, kan de rechter de maatregel tbs met voorwaarden alsnog omzetten in een maatregel tbs met dwangverpleging.²¹

De verdachte krijgt op 27 september 2022 een maatregel tbs met voorwaarden opgelegd door de rechtbank.²² De rechtbank acht hem volledig ontoerekeningsvatbaar en legt de volgende voorwaarden als onderdeel van de maatregel tbs met voorwaarden op:

- Geen strafbare feiten plegen;
- Meewerken aan een time-out in een forensisch psychiatrisch centrum of andere instelling, indien de reclassering dat noodzakelijk acht;
- Niet naar het buitenland of het Caribisch deel van het koninkrijk afreizen zonder toestemming van de reclassering;
- Melden op afspraken bij de reclassering, de reclassering bepaalt hoe vaak dat nodig is;
- Laten opnemen in de aangewezen forensisch psychiatrische afdeling (FPA) of soortgelijke zorginstelling. Het innemen van medicijnen kan onderdeel van de behandeling zijn. Als de reclassering een overgang naar ambulante zorg, begeleid wonen of maatschappelijke opvang gewenst vindt, valt het onder de voorwaarden dat de verdachte hieraan meewerkt;
- Na opname laten behandelen door een nader te bepalen instelling of een soortgelijke zorgverlener, te bepalen door de reclassering;
- Een drugsverbod en meewerken aan controle op dit verbod;
- Een alcoholverbod en meewerken aan controle op dit verbod;
- Meewerken aan aflossen van schulden en het treffen van afbetalingsregelingen.

¹⁹ Artikel 38 en 38a Wetboek van Strafrecht. Zie ook [Website TBS Nederland](#) en [website rechtspraak.nl](#).

²⁰ Artikel 68 t/m 71 Reglement verpleging terbeschikkinggestelden en artikel 2 en 8 van de Reclasseringsregeling 1995.

²¹ Artikel 38n Wetboek van Strafrecht

²² Zie [ECLI:NL:RBGEL:2022:5544](#) voor de uitspraak van Rechtbank Gelderland

De rechtbank verklaart de maatregel direct uitvoerbaar, waardoor de maatregel per direct (op 27 september 2022) ingaat met een einddatum van 27 september 2024. De verdachte wordt ten tijde van de uitspraak behandeld op een FPA tijdens een schorsing van de preventieve hechtenis.

1.2 Betrokken organisaties in de uitvoering van de maatregel

Bij de uitvoering van de maatregel tbs met voorwaarden van de verdachte zijn verschillende organisaties betrokken. De Inspectie JenV beschrijft hieronder de rol en taak van deze organisaties.

Openbaar Ministerie

Het OM is eindverantwoordelijk voor het toezicht op de naleving van de voorwaarden die zijn verbonden aan een maatregel tbs met voorwaarden.²³ De reclassering informeert het OM periodiek over de voortgang van het traject en bij bijzonderheden, zoals een dreigende ontsporing of een (mogelijke) schending van voorwaarden.²⁴ Op basis van deze informatie kan het OM besluiten om, indien nodig, passende maatregelen te treffen. Het OM heeft de bevoegdheid om bij schending van de voorwaarden een vordering bij de rechtbank in te dienen tot volledige of gedeeltelijke tenuitvoerlegging van het bevel tot verpleging van overheidswege. Daarnaast heeft het OM de mogelijkheid om een tbs-gestelde tijdelijk te laten opnemen in een door de rechter aangewezen instelling.²⁵

Reclassering Nederland

Het toezicht op de verdachte is uitgevoerd door Reclassering Nederland. Dit is een van de drie reclasseringsorganisaties²⁶ in Nederland. De werkwijze voor toezicht op cliënten met een maatregel tbs met voorwaarden is bij deze reclasseringsorganisaties gelijk en vastgelegd in intern beleid. Bij de tenuitvoerlegging van een maatregel tbs met voorwaarden speelt de reclassering een centrale rol in zowel het toezicht als de begeleiding van de tbs-gestelde. De reclassering is verantwoordelijk voor de praktische uitvoering van het toezicht en ziet erop toe dat de cliënt de voorwaarden naleeft die door de rechter zijn opgelegd.²⁷

Het toezicht op cliënten met een tbs-maatregel wordt binnen de reclassering uitgevoerd door speciaal opgeleide tbs-taakspecialisten. Zij werken volgens het principe van duobegeleiding: naast een eerste toezichthouder is ook een tweede toezichthouder betrokken bij het toezicht. De eerste toezichthouder is primair verantwoordelijk voor de dagelijkse uitvoering van de maatregel, terwijl de tweede toezichthouder het proces op afstand volgt, controleert en ondersteunt.²⁸ De toezichthouder onderhoudt regelmatig contact met de cliënt, biedt deze begeleiding en controleert de naleving van de bijzondere voorwaarden. De toezichthouder bewaakt de voortgang richting gestelde doelen, monitort risico- en beschermende factoren en stuurt bij waar nodig.²⁹

Wanneer een cliënt één of meerdere bijzondere voorwaarden overtreedt, beoordeelt de reclassering de aard en ernst van de overtreding. Daarbij wordt onder meer gekeken naar de risico's voor de veiligheid van de cliënt en de samenleving, en de medewerking en motivatie van de cliënt. De reclassering weegt in hoeverre de schending voortkomt uit onwil, onvermogen of veranderde omstandigheden. Op basis daarvan bepaalt zij of bijsturing binnen het bestaande kader

²³ Aanwijzing *tbs met voorwaarden en voorwaardelijke beëindiging van het bevel tot verpleging van overheidswege*, Stcrt. 2020, 34980.

²⁴ Artikel 69 Reglement verpleging ter beschikking gestelden

²⁵ [Wetboek van Strafvordering](#), artikelen 6:6:10 en 6:6:10a.

²⁶ De drie reclasseringsorganisaties zijn: Reclassering Nederland, Stichting Verslavingsreclassering Nederland en Leger des Heils jeugdbescherming & reclassering.

²⁷ Artikel 68 t/m 71 Reglement verpleging terbeschikking gestelden en artikel 2 en 8 van de Reclasseringsregeling 1995

²⁸ *Beleidskader TBS-casuïstiek Overleg 3RO*, 3RO, 2013.

²⁹ Kwaliteitsstandaarden en resultaatafspraken toezicht, Reclassering Nederland 2016.

mogelijk is, of dat opschaling noodzakelijk is. In ernstige of herhaalde gevallen kan de reclassering het OM adviseren om de maatregel te laten herzien of om te zetten in tbs met dwangverpleging.³⁰

Dergelijke overleggen en afstemmingen zijn onderdeel van de bredere samenwerking waarin de reclassering een regievoerende rol vervult. In de uitvoering van een maatregel tbs met voorwaarden werkt de reclassering intensief samen met betrokken partijen op het gebied van behandeling, zorg en/of woonbegeleiding. De reclassering is verantwoordelijk voor het monitoren van het gehele traject en rapporteert periodiek aan het OM, doorgaans elke drie maanden, via een voortgangsrapportage. De voortgangsrapportages, verlengingsadviezen en afwijkingen of bijzonderheden binnen het reclasseringstoezicht worden besproken in het TBS-casuïstiek Overleg 3RO (TCO). In dit overleg stemmen de drie reclasseringsorganisaties gezamenlijk af en bereiden zij besluitvorming voor met betrekking tot het toezicht op tbs-gestelden.³¹

Kwintes

Conform de bijzondere voorwaarden stroomt de verdachte in juli 2023 vanuit FPA De Boog uit naar een locatie voor beschermd wonen van Kwintes. De locatie voor beschermd wonen is een vervolgstap in zijn resocialisatietraject en biedt een gestructureerde woonomgeving. Begeleiding is 24/7 aanwezig en richt zich op het ontwikkelen van (woon)vaardigheden en het bevorderen van maatschappelijke re-integratie, waarbij de risicofactoren betrokken worden in de begeleiding. De begeleiding is daarbij afgestemd op de individuele behoeften, problematiek en risicoprofiel van de cliënt.³²

Op de maatwerklocatie waar de verdachte verblijft, wordt voorzien in een duo-schap van een persoonlijk begeleider en een forensisch begeleider (vanuit een forensische kernlocatie van Kwintes). De verdeling in taken en verantwoordelijkheden is vastgelegd in interne beleidsstukken van Kwintes.

De Waag

De verdachte start in november 2023 met een forensisch ambulante behandeling bij het ForFACT-team van de Waag. Meewerken aan ambulante forensische geestelijke gezondheidszorg is een voorwaarde van zijn maatregel tbs met voorwaarden. Dit is gespecialiseerde zorg voor mensen die grensoverschrijdend of strafbaar gedrag vertonen in combinatie met het hebben van een psychische stoornis. Het ForFACT-team van de Waag levert intensieve bemoeizorg aan forensisch-psychiatrische cliënten die anders van zorg verstoken zouden blijven. De behandeling richt zich op het verlagen van risicofactoren voor recidive en tegelijkertijd op het versterken van beschermende factoren.

Het ForFACT-team is multidisciplinair samengesteld en bestaat uit onder andere een psychiater, klinisch psycholoog, systeemtherapeut, psychomotorisch therapeut, sociaal psychiatrisch verpleegkundige, gezondheidszorgpsycholoog, verpleegkundige en een maatschappelijk werker. Elke cliënt heeft een vaste behandelaar die verantwoordelijk is voor de uitvoering van het behandelplan en de coördinatie van zorg.

1.3 Aspecten in de taakuitvoering

Forensische scherppte

Een belangrijk onderdeel in het leveren van forensische zorg is forensische scherppte. Het is een term die veel terugkomt in de forensische sector. Met forensische scherppte bedoelen de inspecties: bewustzijn van de cliënt, van zijn of haar stoornis en de forensische setting. Het kunnen herkennen van subtiele signalen van mogelijke escalatie, het eigen onderbuikgevoel, de capaciteit om hierover met collega's te communiceren, de bereidheid om te handelen wanneer nodig, en de realisatie dat

³⁰ Artikel 71 Reglement verpleging terbeschikking gestelden

³¹ *Beleidskader TBS-casuïstiek Overleg 3RO, 3RO, 2013.*

³² [Kwaliteitskader Forensische Zorg 2022-2028](#)

dit in zichzelf ook een effect op de patiënt kan hebben.³³ Bij de inzet van forensische zorg staat de balans tussen veiligheid en persoonsgerichte zorg centraal. Wanneer veiligheid en persoonsgerichte zorg in tegenspraak zijn met elkaar, weegt veiligheid zwaarder in de afweging.³⁴

Samenwerking, informatiedeling en regie

De Wet forensische zorg³⁵ legt de basis voor structurele samenwerking tussen ketenpartners bij de uitvoering van justitiële maatregelen, zoals de maatregel tbs met voorwaarden. Deze samenwerking is essentieel om te voorzien in tijdige, passende en samenhangende zorg voor justitiabelen met een zorgbehoefte. Bij de uitvoering van een maatregel tbs met voorwaarden is de reclassering verantwoordelijk voor de coördinatie tussen toezicht, zorg en begeleiding.³⁶

Voor een doeltreffende samenwerking is een adequate uitwisseling van informatie tussen de betrokken partijen vereist. Zo kunnen de betrokken partijen risico's zo goed mogelijk inschatten en de zorg en begeleiding waar nodig afstemmen. In artikel 17 van de Wet forensische zorg wordt de juridische basis gelegd voor deze gegevensuitwisseling.

Het belang van goede ketensamenwerking wordt eveneens beschreven in het Kwaliteitskader Forensische Zorg 2022–2028³⁷. Onderdeel van goede forensische zorg is multidisciplinaire samenwerking binnen en buiten de organisaties. Volgens het kwaliteitskader dient afstemming plaats te vinden tussen de betrokken partijen over de verdeling van taken en verantwoordelijkheden om de kwaliteit van forensische zorg te waarborgen.

Risico-inschatting

Een gezamenlijke en actuele risico-inschatting vormt de basis voor effectief toezicht en passende zorg. Het inschatten van risico's gebeurt met een risicotaxatie-instrument. Reclassering Nederland maakt gebruik van de RISC³⁸. De Waag en Kwintes hanteren de FARE³⁹ als instrument. Daarnaast schatten professionals doorlopend het risico in met hun professioneel oordeel.

Voor het herkennen van vroege signalen van psychiatrische ontregeling wordt in de forensische zorg gebruik gemaakt van een signaleringsplan. Het signaleringsplan beschrijft gedragingen en signalen die een aanwijzing kunnen zijn voor een verhoogd (recidive)risico en stappen om dit te voorkomen. De cliënt leert met het plan zijn gedrag onder controle te krijgen door in een vroeg stadium waarschuwingssignalen die wijzen op risicogedrag te herkennen. Voor de medewerkers is het signaleringsplan een instrument om risicogedrag vroegtijdig op te merken, te herkennen en op tijd in te kunnen grijpen.⁴⁰ In het Kwaliteitskader Forensische Zorg staat beschreven dat de betrokken organisaties gezamenlijk een signaleringsplan opstellen.

2. Gebeurtenissen

Dit hoofdstuk beschrijft het verloop van de maatregel tbs met voorwaarden tot aan het moment van het incident. De inspecties baseren deze informatie op dossiers over de verdachte van de genoemde organisaties en gesprekken met betrokken professionals bij het toezicht, de begeleiding, en de zorg aan de verdachte. De nadruk ligt op het handelen van de betrokken organisaties en de

³³ Definitie Clercx et al. (2020). *What is so special about forensic psychiatric professionals? Towards a definition of forensic vigilance in forensic psychiatry*. Journal of Forensic Psychology Research and Practice, 21(3), 195–213.

³⁴ Kwaliteitskader Forensische Zorg 2022–2028: 3.1 kwaliteitsaspecten

³⁵ [Wet forensische zorg](#), Stb. 2018, 106.

³⁶ De reclassering is verantwoordelijk voor de uitvoering van de maatregel tbs met voorwaarden, zie ook *Aanwijzing tbs met voorwaarden en voorwaardelijke beëindiging van het bevel tot verpleging van overheidswegen*, Stcrt. 2020, 34980 en Artikel 68 t/m 71 Reglement verpleging terbeschikking gestelden

³⁷ [Kwaliteitskader Forensische Zorg 2022–2028](#).

³⁸ RISC is een risicotaxatie- en adviesinstrument van de reclassering (zie: [Reclassering.nl/naar-de-reclassering/advies/RISC](#)).

³⁹ Forensische Ambulante iRisiko Evaluatie. Zie voor meer informatie [de kennisbank van het Expertisecentrum Forensische Psychiatrie](#).

⁴⁰ Gebaseerd op [beschrijving van TBS Nederland](#).

wijze waarop de maatregel is uitgevoerd. Dit overzicht biedt context voor de bevindingen die de inspecties in hoofdstuk drie benoemen.

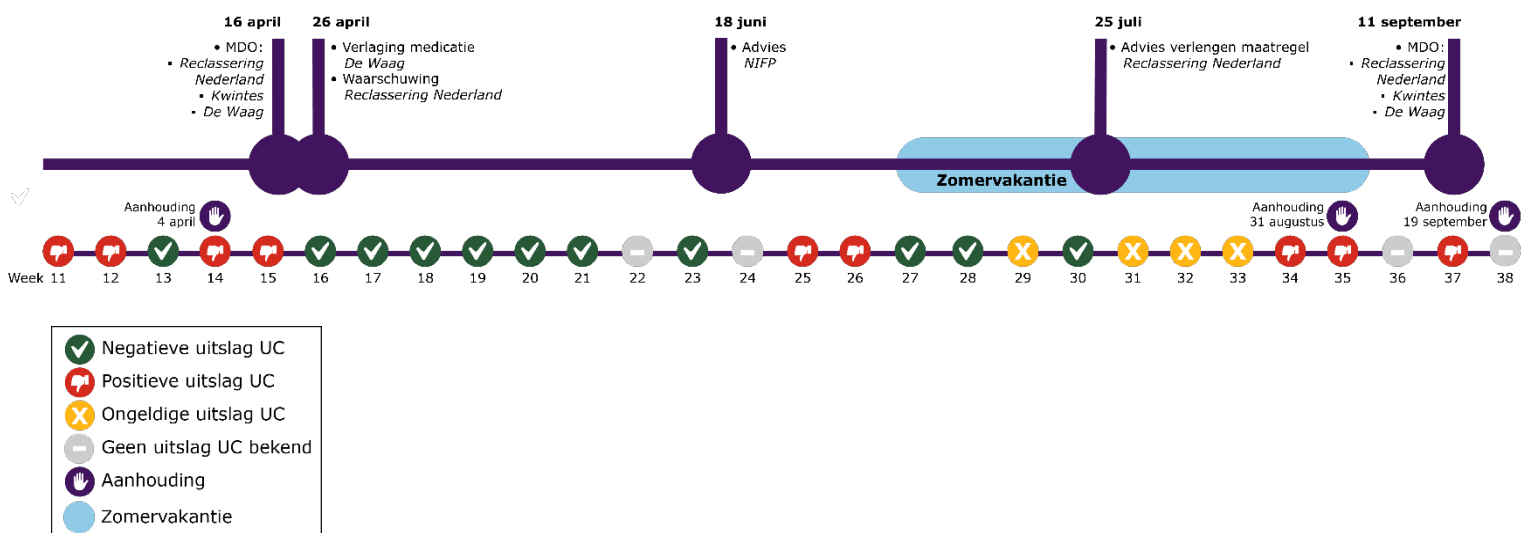
Start maatregel tot maart 2024

De verdachte verblijft bij de start van de maatregel tbs met voorwaarden in september 2022 bij GGNET De Boog op een FPA. Hij staat onder toezicht van Reclassering Nederland. De eerste vijftien maanden van het traject verlopen vrij stabiel. Professionals omschrijven de verdachte als een rustige cliënt die gemotiveerd is om mee te werken aan de hulpverlening. Hij wordt als prettig in de omgang ervaren, maar het contact blijft aan de oppervlakte. Daarom is het lastig om goed in beeld te krijgen hoe het werkelijk met hem gaat. Er zijn geen meldingen van grensoverschrijdend gedrag door de verdachte richting medebewoners of medewerkers.

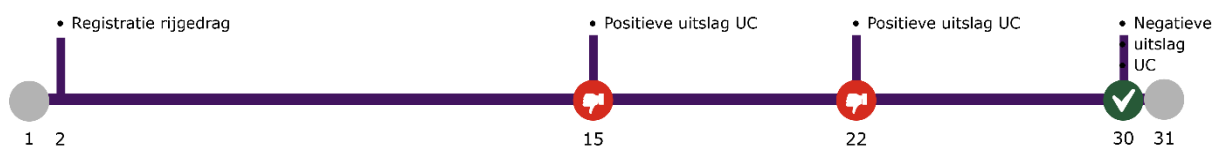
In maart 2023, tijdens zijn opname bij GGNet De Boog, raakt de verdachte psychiatrisch ontregeld terwijl hij zich buiten de kliniek begeeft. Hij merkt op dat het niet goed met hem gaat en keert op eigen initiatief terug naar de FPA. GGNet De Boog en Reclassering Nederland bespreken en evalueren het voorval met de verdachte. De terugval is voor de betrokken professionals geen reden tot zorg.

In juli 2023 verhuist de verdachte van GGNet De Boog naar een maatwerklocatie voor beschermd wonen van Kwintes, als volgende stap in zijn re-integratietraject. Reclassering Nederland heeft voor deze locatie gekozen vanwege twee factoren. Ten eerste omdat de bewoners van deze locatie net als de verdachte jongvolwassenen zijn en de verwachting is dat hij hier meer aansluiting bij kan vinden. Ten tweede betreft dit een 'droge locatie' waar drugs- en alcoholgebruik op de locatie niet is toegestaan. Kwintes raadt deze locatie aan omdat er een duidelijke dagstructuur wordt geboden.

Bij Kwintes zijn in de beginperiode weinig bijzonderheden. De verdachte volgt een opleiding en loopt stage. Hij houdt zich aan de gemaakte afspraken met de begeleiding. Vanaf maart 2024 lijkt de verdachte gedrag te ontwikkelen dat de betrokken professionals als risicovoller beschouwen en dat in strijd is met de voorwaarden van zijn maatregel. Daarom wordt de periode van maart 2024 tot en met september 2024 hieronder uitgelicht.

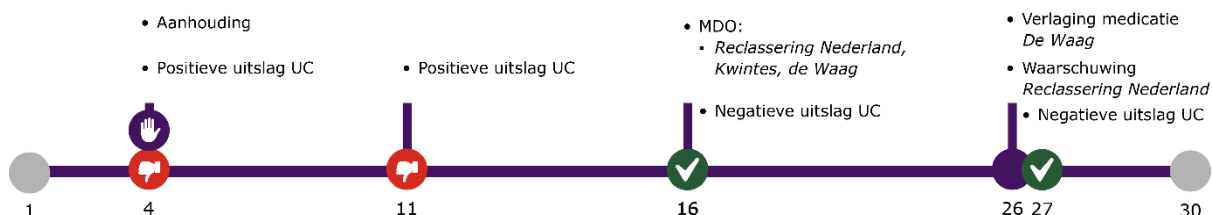
Maart 2024

Op 2 maart 2024 stopt de politie in Amersfoort een auto op basis van het rijgedrag. De verdachte zit als bijrijder in het voertuig. Aangezien beide inzittenden antecedenten hebben met drugs, wordt de auto gecontroleerd. Er worden geen drugs aangetroffen. Wel maakt de politie een registratie.

Reclassering Nederland controleert de verdachte elke drie weken op middelengebruik. Medewerkers van Kwintes voeren deze urinecontroles uit met behulp van een Ruma-marker⁴¹. Reclassering Nederland ontvangt de uitslagen van een extern laboratorium. Tot maart 2024 scoort de verdachte tijdens de driewekelijkse controle op drugsgebruik vrijwel altijd negatief.⁴² Dat betekent dat er geen sporen van drugs of alcohol in zijn urine zijn gevonden. Op 15 en 22 maart 2024 zijn er twee positieve uitslagen, beide op cannabis. Reclassering Nederland gaat hierover in gesprek met de verdachte. Omdat hij zich verder goed aan de voorwaarden houdt en open is over zijn gebruik, besluit de reclassering nog niet te sanctioneren. Reclassering Nederland verhoogt de frequentie van de controle naar één keer per week

April 2024

Op 4 en 11 april 2024 volgen opnieuw positieve uitslagen, ditmaal voor cocaïnegebruik. Daarnaast houdt de politie de verdachte op 4 april 2024 aan op een overlastlocatie voor drugshandel in Amsterdam. De kantonrechter legt hem een gebiedsverbod op van zes maanden vanwege vermoedelijke betrokkenheid bij het verkopen van nepdrugs.

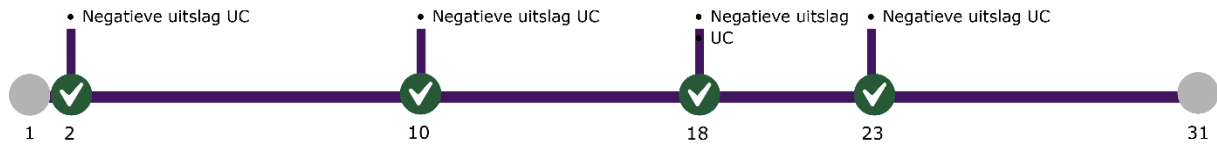
Medewerkers van Reclassering Nederland, Kwintes en de Waag overleggen onderling over zijn middelengebruik en de aanhouding op 4 april 2024. De Waag benoemt dat drugsgebruik de kans op psychiatrische ontregeling vergroot, maar geen van de betrokken partijen ziet daar op dat moment signalen van. Het drugsgebruik lijkt volgens de betrokken professionals ook te passen bij de jonge leeftijd van de verdachte en het daarbij passende experimenteergedrag. Reclassering Nederland besluit om de verdachte een officiële waarschuwing te geven voor het overtreden van het middelenverbod. Reclassering Nederland deelt de verdachte de waarschuwing mee tijdens een multidisciplinair overleg (MDO) op 16 april 2024 waarbij ook medewerkers van de Waag en Kwintes aanwezig zijn. Op 26 april 2024 bevestigt Reclassering Nederland de waarschuwing in een brief aan de verdachte, waarin Reclassering Nederland benadrukt dat dit zijn 'laatste kans' is. De brief benoemt de aanhouding van 4 april 2024 niet in de waarschuwing, omdat die zaak nog bij de kantonrechter ligt.

⁴¹ De Ruma marker is een drinkbare 'streepjescode' die fraude voorkomt bij drugscontroles. Het doel van de Ruma marker is vaststellen dat de ingeleverde urine geproduceerd is door de persoon die de marker gedronken heeft. De Ruma marker wordt gedronken onder toezicht, vervolgens kan productie van de eerste urine plaatsvinden zonder toezicht (<https://diagnostiekvoor.nl>).

⁴² Bij een positieve uitslag op 11 juli 2023 heeft de verdachte een alternatieve verklaring die Reclassering Nederland waarschijnlijk acht.

Eind april past de Waag de dosering van de medicatie van de verdachte aan vanwege bijwerkingen. De dosering wordt verlaagd met een hoeveelheid die volgens de richtlijn overwogen kan worden en waarvan voldoende werking wordt verwacht, maar de bijwerkingen minder zijn. De risico's van drugsgebruik, ook bij medicatiegebruik, bespreekt De Waag met de verdachte.

Mei 2024

In mei 2024 scoort de verdachte elke week negatief op de urinecontroles. Reclassering Nederland, Kwintes en de Waag melden in deze periode geen bijzonderheden.

Juni 2024

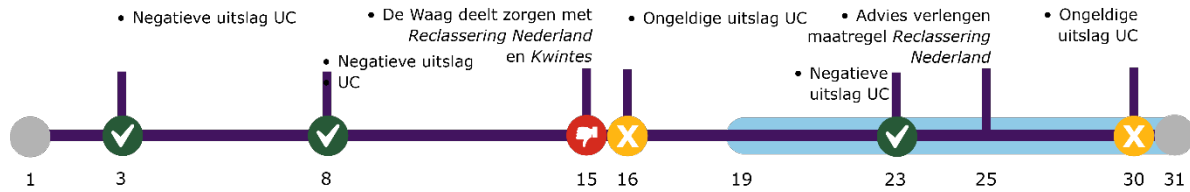

In juni 2024 heeft de verdachte twee gesprekken met een pro Justitia rapporteur. Deze psychiater stelt een pro Justitia rapportage⁴³ op in het kader van de mogelijke verlenging van de maatregel tbs met voorwaarden. Op 18 juni 2024 stuurt de psychiater het rapport op naar de verdachte en Reclassering Nederland, met daarin het advies om de maatregel met één jaar te verlengen. Volgens het pro Justitia rapport is het recidiverisico bij de verdachte niet groot zolang de beschermende factoren in stand blijven en de risicofactoren beperkt blijven. De psychiater waarschuwt dat de mogelijkheden tot ingrijpen in het geval van psychiatrische ontregeling echter beperkt zijn. De inschatting is dat de verdachte dan de neiging zal hebben om zich terug te trekken uit zijn contacten, hetgeen het zicht op hem moeilijker maakt. De begeleiders van Kwintes zien dat het advies in het pro Justitia rapport over de verlenging van de maatregel tbs met voorwaarden hard aankomt bij de verdachte.

Eind mei en begin juni zijn er twee weken waarin er geen uitslagen zijn van urinecontroles bij de verdachte. Een uitslag van 6 juni 2024 is negatief. Bij de urinecontroles van 18 en 25 juni 2024 test de verdachte positief op cocaïne. Reclassering Nederland bespreekt de overtredingen in het TCO. Daar wordt besloten om met de Waag te bespreken of zij in de behandeling meer aandacht kan besteden aan middelengebruik. Reclassering Nederland vraagt de Waag om te analyseren waarom de verdachte drugs gebruikt en dit op te nemen in de behandeling. De Waag bespreekt telefonisch met Reclassering Nederland dat dit een onderwerp is binnen de behandeling, maar dat motivatie van de verdachte essentieel is.

⁴³ Voor een pro Justitia rapportage wordt onderzocht of een verdachte een geestelijke stoornis heeft, of dat er iets anders is gelopen in de ontwikkeling van die persoon. De psychiater of psycholoog die het onderzoek doet kijkt ook naar de kans op herhaling en of iemand behandeling nodig heeft voor psychische problemen. Zie [Rapportage \(algemeen\) | NIFP](#).

Juli 2024

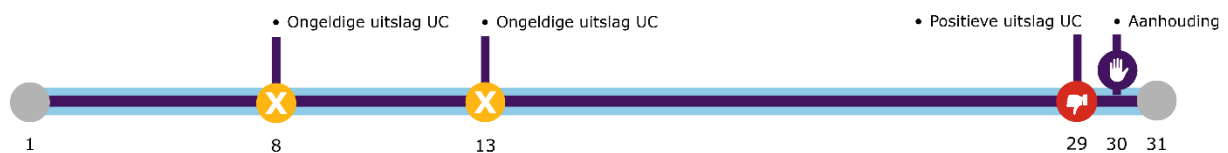
Vanaf juli 2024 breekt voor de verdachte een periode aan met weinig structuur. Zijn dagbesteding valt weg vanwege de vakantieperiode van zijn opleiding en stage. Hoewel zowel Reclassering Nederland, Kwintes en de Waag met de verdachte gesproken hebben over het regelen van een vakantiebaantje, is dit er niet van gekomen. De begeleiding van Kwintes merkt dat het gebrek aan structuur hem geen goed doet. De verdachte keert zijn dag- en nachtritme om, komt laat thuis en slaapt overdag uit. 's Avonds is hij vaak bij vrienden. Daarnaast gaat de verdachte om met een nieuw netwerk waarin recreatief drugs wordt gebruikt. Het zicht van Reclassering Nederland, Kwintes en de Waag op zijn netwerk en waar hij is als hij in de avond en nacht op pad is, is beperkt.

De Waag merkt op dat de verdachte vaker afspraken mist en deelt haar zorgen hierover op 15 juli 2024 met Reclassering Nederland en Kwintes. Reclassering Nederland en Kwintes spreken de verdachte hierop aan, en sporen hem aan naar de afspraken te gaan.

In juli moeten er volgens afspraak vijf urinecontroles plaatsvinden. De urinecontroles van 3, 8 en 23 juli 2024 zijn negatief. De uitslagen van de controles van 16 en 30 juli 2024 blijken ongeldig door waterige urine. Reclassering Nederland gaat bij Kwintes mogelijke oorzaken na; Kwintes geeft aan de verdachte te hebben geadviseerd meer water te drinken vanwege zijn donkere urine. Dit verklaart voor Reclassering Nederland de ongeldige uitslagen en zij spreekt de verdachte hier op aan. Reclassering Nederland informeert de Waag niet over de ongeldige uitslagen.

De drie betrokken organisaties zijn het met elkaar eens dat vanwege de risico's in het gedrag van de verdachte het beëindigen van de maatregel tbs met voorwaarden op 27 september 2024 te snel komt. Reclassering Nederland adviseert op 25 juli 2024 het OM de maatregel met één jaar te verlengen. Dit is in lijn met het advies het pro Justitia rapport van juni 2024. De zitting voor de verlenging van de maatregel wordt gepland op 11 oktober 2024. Reclassering Nederland informeert de verdachte over het advies op 24 juli 2024.

Augustus 2024

Op 8 en 13 augustus 2024 worden er urinecontroles uitgevoerd, die weer ongeldig blijken. Bij de urinecontrole op 20 augustus 2024 test de verdachte positief op cocaïne en cannabis. Op 29 augustus 2024 volgt een positieve uitslag op alcohol. Reclassering Nederland initieert naar aanleiding van deze uitslagen een overleg met Kwintes en de Waag. Dit gesprek vindt echter niet plaats vanwege een nieuwe gebeurtenis.

Op 30 augustus 2024 houdt de politie de verdachte opnieuw aan in Amsterdam, vanwege het vermoeden van verkoop van nepdrugs. Bij deze aanhouding pleegt hij verzet, waarbij een agent

gewond raakt aan haar duim. Hij wordt in verzekering gesteld en drie dagen vastgehouden in een politiecel.

September 2024

De aanhouding en positieve uitslagen van de urinecontroles zijn voor Reclassering Nederland aanleiding om de voortzetting van de maatregel tbs met voorwaarden te heroverwegen. Reclassering Nederland bespreekt op 2 september 2024 in het TCO de mogelijkheid voor omzetting naar een maatregel tbs met dwangverpleging. In het TCO wordt besloten om vooralsnog te adviseren richting voortzetting van de huidige maatregel, als de Waag voldoende behandelperspectief ziet. De Waag geeft aan mogelijkheden te zien voor voortzetting van de behandeling, op voorwaarde dat de verdachte meer openheid toont en bereid is tot gedragsverandering.

Na het TCO van 2 september 2024 bespreekt Reclassering Nederland die dag de situatie met het OM. Het OM besluit om voorlopig niet over te gaan tot omzetting naar een maatregel tbs met dwangverpleging. Wel raadt de officier van justitie Reclassering Nederland aan contact op te nemen met de Divisie Individuele Zaken (onderdeel van de Dienst Justitiële Inrichtingen) om alvast te kijken naar alternatieve plaatsingsmogelijkheden, mocht de behandeling onvoldoende vooruitgang boeken.

Op 12 september 2024 vindt er een MDO plaats met de verdachte, Reclassering Nederland, Kwintes en de Waag naar aanleiding van de positieve urinecontroles en de aanhouding eind augustus 2024. Hierin spreken zij af dat de verdachte meer openheid van zaken moet geven en dat de Waag zich in de behandeling verder gaat richten op het abstinente blijven van middelen. Reclassering Nederland en de Waag spreken af over twee maanden te evalueren.

Een week na dit overleg vindt het steekincident bij de Erasmusbrug plaats, op 19 september 2024. In de week voorafgaand aan het incident zien de begeleiders van Kwintes geen bijzonderheden. De opleiding van de verdachte is die week weer gestart, al zouden er soms geen lessen zijn geweest door ziekte van docenten. Reclassering Nederland ontvangt op 17 september 2024 een positieve uitslag van een urinecontrole op 11 september 2024. Hieraan geeft Reclassering Nederland geen opvolging, omdat het gebruik nog plaatsvond voor het MDO met de verdachte op 12 september 2024.

Op 19 september 2024 zien de begeleiders van Kwintes de verdachte in de ochtend, als hij zich klaarmaakt om naar school te vertrekken. Er valt hen die ochtend niets op in zijn gedrag. Later die dag wordt de verdachte aangehouden in Rotterdam op verdenking van het neersteken van meerdere personen bij de Erasmusbrug.

3. Bevindingen en deelconclusies

In dit hoofdstuk richten de inspecties zich op het gezamenlijke optreden van Reclassering Nederland, Kwintes en de Waag rondom de verdachte. Waar mogelijk toetsen de inspecties het handelen van deze organisaties aan de geldende normen. Daarnaast kijken de inspecties naar wat redelijkerwijs van deze organisaties verwacht mag worden, gezien hun rol, taak en verantwoordelijkheid zoals beschreven in hoofdstuk 1. Op drie thema's stellen de inspecties knelpunten vast in het gezamenlijk handelen van de betrokken organisaties.

3.1 Forensische scherpte

In het toezicht, de zorg en begeleiding van de verdachte moeten de verschillende betrokken professionals tijdens de maatregel continu afwegingen maken tussen persoonsgerichte zorg en veiligheid. Uit het dossier en gesprekken blijkt dat de organisaties zich gedurende het traject van de verdachte bewust zijn van het forensisch kader. Een groot deel van de focus in het traject komt te liggen op persoonsgerichte zorg en begeleiding. Mede door de steun van betrokken professionals krijgt de verdachte verschillende gebieden in zijn leven op orde, zoals het wonen op een beschermde woonplek, het volgen van een opleiding en het omgaan met zijn financiën. De verdachte stelt zich meewerkend op in de begeleiding en wordt door bij hem betrokken professionals ervaren als prettig in het contact.

Uit het dossier blijkt dat de betrokken organisaties op meerdere momenten zorgen hebben over het schenden van de voorwaarden door de verdachte en de mogelijke gevolgen van zijn middelengebruik. Op deze momenten zoeken zij contact met elkaar. Reclassering Nederland organiseert twee keer een MDO waarbij de organisaties de verdachte aanspreken op zijn gedrag. Tegelijkertijd vinden de betrokken professionals experimenteelgedrag met drugs passen bij de leeftijdsfase van de verdachte en willen ze hem de kans geven te leren van zijn fouten.

Hoewel Reclassering Nederland op 26 april 2024 een officiële waarschuwing uitreikt aan de verdachte vanwege het overtreden van het middelenverbod, blijven consequenties voor het overtreden van het middelverbod in juni en augustus 2024 voor de verdachte beperkt. Reclassering Nederland ziet onvoldoende indicaties voor het inzetten van een time-out in een kliniek⁴⁴ of voor omzetting van de maatregel naar tbs met dwang. Er zijn namelijk geen signalen van psychiatrische ontregeling, en meerdere onderdelen van het traject verlopen naar behoren. De verdachte vertoont passend gedrag binnen beschermd wonen bij Kwintes en er zijn voldoende mogelijkheden binnen de lopende behandeling bij de Waag. Ook het OM ziet op basis van het verloop van de maatregel geen aanknopingspunten voor omzetting naar een maatregel tbs met dwang.

Vanuit het dossier en gesprekken met de betrokken professionals wordt duidelijk dat in de zomerperiode van 2024 verschillende beschermende- en risicofactoren bij de verdachte zoals beschreven in het pro Justitia rapport onder druk staan. Beschermende factoren zijn het hebben van dagbesteding en het omgaan met een pro-sociaal netwerk. Deze twee beschermende factoren lijken vanaf de zomer van 2024 af te brokkelen. Er breekt een periode aan met weinig structuur voor de verdachte wegens de vakantieperiode. Alle drie de betrokken organisaties spreken met de verdachte over het zoeken van een vakantiebaantje. Zij reageren echter begripvol als de verdachte dit niet oppakt. Betrokken professionals geven aan de verdachte rust te gunnen tijdens de vakantie. Kwintes ziet dat de verdachte zijn dag- en nachtritme omdraait. Daarnaast horen Reclassering Nederland en Kwintes van de verdachte dat hij met een nieuw netwerk omgaat waarin recreatief drugs wordt gebruikt. Begeleiders van Kwintes ontvangen signalen dat de verdachte in de avond op straat rondhangt. Uit het dossier en de gesprekken die de inspecties met betrokken professionals hebben gevoerd, blijkt niet dat de betrokken organisaties deze signalen in samenhang bespreken en duiden.

De grootste risicofactoren op psychiatrische ontregeling zijn volgens het pro Justitia rapport drugsgebruik en stress. Het zicht op deze risico's in de periode juli tot september 2024 verschilt echter sterk per organisatie. Reclassering Nederland interpreteert de ongeldige uitslagen in juli en augustus 2024 niet als zorgelijk en deelt deze informatie niet met de Waag. Het behandelteam van de Waag gaat ervan uit dat er tussen de positieve uitslagen van 25 juni en 20 augustus 2024 geen sprake is van middelengebruik. Dit betekent dat de Waag op basis van onvolledige informatie betreffende het middelengebruik van de verdachte, begin september 2024 een risico-inschatting

⁴⁴ De time-out is een bijzondere voorwaarde bij de maatregel tbs met voorwaarden van de verdachte. Dit houdt een tijdelijke crisisopname van maximaal zeven weken in op grond van artikel 38b of 38i Wetboek van Strafrecht.

maakt. Het behandelteam van de Waag maakt een positieve inschatting van de mogelijkheden die zij hebben binnen de behandeling. Uit het dossier en gesprekken blijkt dat deze inschatting van de Waag voor Reclassering Nederland een grote rol speelt in haar besluit niet te adviseren voor het omzetten van de maatregel naar tbs dwang.

Deelconclusie forensische scherpste

De inspecties constateren dat de betrokken organisaties in de uitvoering van de maatregel van de verdachte op momenten beperkt forensisch scherp geweest zijn in hun handelen. De organisaties keken voornamelijk naar duidelijk zichtbare signalen van psychiatrische ontregeling, en minder naar de ontwikkelingen in beschermende- en risicofactoren op langere termijn.

De focus op zichtbare psychiatrische ontregeling maakte daarnaast dat Reclassering Nederland het schenden van de voorwaarden door de verdachte beperkt opvolgde, terwijl zij bij de waarschuwing in april 2024 nog spraken van een 'laatste kans'. De ongeldige uitslagen in juli en augustus 2024 zijn niet als problematisch opgevat door Reclassering Nederland en daarom niet gedeeld met alle ketenpartners. Reclassering Nederland had vanwege de ongeldige uitslagen beperkt zicht op de naleving van de voorwaarden door de verdachte, en de betrokken ketenpartners konden geen volledige inschatting maken van de risico's.

3.2 Informatiedeling

De betrokken organisaties geven in de gesprekken met de inspecties aan dat de samenwerking onderling over het algemeen goed verloopt. Zij wijzen hierbij op de 'korte lijnen' en het frequente contact. In de dossiers is zichtbaar dat er regelmatig overleg plaatsvindt tussen Reclassering Nederland, de Waag en Kwintes. De professionals geven aan dat zij goed op de hoogte zijn van de mogelijkheden en beperkingen van informatie-uitwisseling binnen het kader van de maatregel. Dit maakt dat zij het niet nodig achten om aanvullende schriftelijke afspraken te maken over structurele informatie-uitwisseling. Waar nodig, maken zij aanvullende mondelinge afspraken.

Uit het dossier en gesprekken met de inspecties blijkt dat er op enkele punten hiaten zijn in de informatiedeling tussen de betrokken organisaties. Het gaat met name om het delen van informatie die een organisatie niet direct als zorgelijk duidt. Een voorbeeld hiervan is het delen van de uitslagen van urinecontroles. Hierover zijn tussen Reclassering Nederland, de Waag en Kwintes geen expliciete afspraken gemaakt. In de praktijk deelt Reclassering Nederland alle positieve uitslagen met de Waag en Kwintes. Dit is belangrijk, gezien het mogelijke effect van drugsgebruik op psychiatrische ontregeling. De ongeldige uitslagen van urinecontroles in de periode van juli tot september 2024 bespreekt Reclassering Nederland met Kwintes om mogelijke oorzaken te achterhalen. Omdat Reclassering Nederland op basis van dit gesprek de ongeldige uitslagen verklaarbaar acht, ziet Reclassering Nederland geen aanleiding om de Waag te informeren. Uit gesprekken blijkt dat het behandelteam van de Waag er van uit ging in deze gevallen wél geïnformeerd te worden.

Ook in het contact tussen de Waag en Kwintes zijn er beperkingen in de informatie-uitwisseling. De Waag heeft met regelmaat contact met Kwintes, maar dit contact vindt niet structureel plaats met de persoonlijk begeleider van de verdachte. Aangezien de persoonlijk begeleider juist over de

meeste directe observaties beschikt, gaat inhoudelijke informatie over het functioneren van de verdachte soms verloren. Bovendien deelt de Waag informatie over belangrijke behandelkeuzes, zoals medicatieverlaging, niet proactief met Kwintes en Reclassering Nederland.

Deelconclusie informatiedeling

De inspecties constateren dat de betrokken organisaties op momenten informatie niet voldoende met elkaar hebben gedeeld. Professionals deelden bijzonderheden vaak alleen als zij deze als zorgelijk interpreteerden. Dit is kwetsbaar, omdat sommige signalen pas in samenhang betekenis kunnen krijgen. Volgens de inspecties speelde hierbij een rol dat MDO's plaatsvonden naar aanleiding van overtredingen van de verdachte, en de aandacht daarbij uitging naar het aanspreken van de verdachte op zijn gedrag. Er waren daarnaast geen structurele gezamenlijke overlegmomenten met de drie organisaties om het traject te evalueren en (vroeg)signalen gezamenlijk te duiden.

Daarnaast leidde het ontbreken van expliciete afspraken over welke informatie gedeeld moest worden ertoe dat belangrijke signalen niet bij alle betrokkenen bekend waren.

3.3 Risico-inschatting

De betrokken organisaties maken ieder een inschatting van het recidiverisico van de verdachte, op basis van verschillende instrumenten. Reclassering Nederland maakt gebruik van de RISc, de Waag en Kwintes hanteren de FARE als risicotaxatie-instrument. Daarnaast schatten professionals doorlopend het risico in via hun professioneel oordeel.

Voor de verdachte geldt dat het recidiverisico volgens Reclassering Nederland en het pro Justitia rapport volledig samenhangt met zijn psychiatrische problematiek. Het herkennen van vroege signalen van psychiatrische ontregeling is dan ook van groot belang voor het voorkomen van een mogelijk nieuw delict. Een belangrijk hulpmiddel bij het vroeg signaleren van psychiatrische ontregeling is het signaleringsplan.

Tijdens het verblijf van de verdachte bij GGNet De Boog is een signaleringsplan opgesteld, dat bij zijn overplaatsing in juli 2023 is gedeeld Kwintes. Kwintes stelt vervolgens geen nieuw signaleringsplan op en maakt geen inhoudelijke beoordeling van het bestaande plan, ondanks dat dit wel het beleid is binnen de instelling. Uit gesprekken met de inspecties blijkt dat de begeleiders van Kwintes het signaleringsplan van GGnet De Boog niet actief hebben gebruikt in de begeleiding.

De Waag stelt samen met de verdachte een nieuw signaleringsplan op, dat in juni 2024 compleet is. Hierin staan signalen die mogelijk als eerste opgemerkt zouden kunnen worden door Kwintes of Reclassering Nederland. Ook staan handelingsmogelijkheden beschreven waarbij de betrokkenheid van de begeleiders van Kwintes nodig is. Desondanks is er geen uitwisseling van het signaleringsplan met Reclassering Nederland of Kwintes.

Daarnaast blijkt uit de bevindingen dat informatie over behandelaanpassingen – zoals de verlaging van medicatie – niet gepaard gaat met gerichte instructies of informatie voor andere de verdachten over observatiepunten of te verwachten gedragsveranderingen. Uit gesprekken met de inspecties blijkt dat de Waag van de begeleiders van Kwintes impliciet verwacht dat zij veranderingen kunnen signaleren. De Waag geeft de begeleiders geen concrete aandachtspunten mee waar ze op kunnen letten.

Deelconclusie risico-inschatting

De inspecties constateren dat de risico-inschattingen in de zorg en het toezicht op de verdachte te weinig gezamenlijk tot stand zijn gekomen. Elke organisatie beoordeelde en vertaalde ontwikkelingen in gedrag van de verdachte naar een eigen inschatting, zonder dat deze onderling werd gedeeld. Organisaties baseerden zich op verschillende signaleringsplannen - welke gedeeltelijk niet actueel waren. Dit gezamenlijk leidde tot blinde vlekken bij de betrokken professionals, waardoor risico's onvoldoende zijn onderkend.

4 Conclusies en aanbevelingen

4.1 Conclusies

De inspecties zien dat Reclassering Nederland, de Waag en Kwintes in het toezicht, de zorg en begeleiding van de verdachte continu afwegingen maakten tussen persoonsgerichte zorg en veiligheid. Zij stonden in goed contact met de verdachte en boden hem passende hulp en begeleiding. Zij waren zich bewust van het recidiverisico bij psychiatrische ontregeling van de verdachte en alert op duidelijk zichtbare signalen hiervan. De betrokken professionals hebben geen signalen van psychiatrische ontregeling gezien tot op de dag van het steekincident op 19 september 2024.

De inspecties constateren dat Reclassering Nederland, de Waag en Kwintes gedurende de maatregel veranderingen in beschermende factoren en risicofactoren bij de verdachte echter niet voldoende in zicht hadden. Uit het onderzoek komen drie knelpunten naar voren die hierop van invloed waren.

Ten eerste zijn de betrokken organisaties volgens de inspecties op momenten beperkt forensisch scherp geweest in hun handelen. Professionals hebben vroege signalen voor toenemende kwetsbaarheid op psychiatrische ontregeling niet altijd opgemerkt of in samenhang beoordeeld. Er was daarnaast beperkt zicht op het middelengebruik van de verdachte in de twee maanden voorafgaand aan het incident. Daardoor konden de betrokken organisaties niet op basis van volledige informatie vaststellen of de verdachte de voorwaarden van zijn maatregel naleefde, of inschatten hoe groot het risico op recidive was.

Ten tweede werd informatie soms onvoldoende gedeeld tussen de organisaties. Door het ontbreken van structurele afspraken over informatiedeling, was belangrijke informatie op sommige momenten alleen bekend bij één organisatie. Dit gold met name voor signalen die afzonderlijk door de professionals niet als zorgwekkend werden geïnterpreteerd.

Tot slot constateren de inspecties dat de inschatting van het risico op recidive en psychiatrische ontregeling te weinig gezamenlijk tot stand is gekomen. De betrokken organisaties werkten met verschillende instrumenten en inzichten, zonder afstemming hierover. Dit heeft geleid tot blinde vlekken in de zorg en het toezicht, waardoor risico's onvoldoende zijn onderkend.

De Inspectie JenV en IGJ hebben gezamenlijk onderzoek gedaan om antwoord te geven op de vraag hoe de betrokken organisaties hebben gehandeld bij de uitvoering van de maatregel tbs met voorwaarden van de verdachte. De inspecties concluderen dat Reclassering Nederland, de Waag en Kwintes bij de uitvoering van de maatregel passende hulp en begeleiding boden, maar onvoldoende zicht behielden op veranderingen in beschermende- en risicofactoren bij de verdachte.

4.2 Aanbevelingen

Aan Reclassering Nederland:

- Borg dat multidisciplinaire overleggen (MDO's) structureel plaatsvinden, met voldoende tijd om bredere signalen, risico's en ontwikkelingen gezamenlijk te bespreken en te evalueren. Zorg dat deze structurele MDO's naast eventuele ad-hoc overleggen blijven plaatsvinden.

Aan Reclassering Nederland, Kwintes en de Waag:

- Maak bij de start van het traject expliciete en gezamenlijke afspraken over informatie-uitwisseling tussen de betrokken ketenpartners. Leg deze afspraken zo nodig vast in een Driepartijenovereenkomst en herijk ze gedurende het traject wanneer omstandigheden daartoe aanleiding geven.
- Bespreek risico's en signaleringsplannen in multidisciplinair verband en voorkom dat deze per organisatie afzonderlijk worden opgesteld. Streef naar één integraal signaleringsplan per cliënt. Betrek alle relevante partijen bij het opstellen en periodiek evalueren van het signaleringsplan, zodat verantwoordelijkheden helder zijn en risicosignalering eenduidig plaatsvindt.

Bijlage I Afkortingen

Afkorting

3RO

BOA

CTER

GMS

FPA

IGJ

Inspectie JenV

Inspecties

MDO

NIFP

OM

PGA

PPC

Team ForFACT

Team TER

Tbs

TCO

Betekenis

De drie reclasseringsorganisaties

Buitengewoon opsporingsambtenaar

Contraterrorisme, extremisme en radicalisering

Geïntegreerd Meldkamer Systeem

Forensisch Psychiatrische Afdeling

Inspectie Gezondheidszorg en Jeugd

Inspectie Justitie en Veiligheid

De Inspectie JenV en de IGJ

Multidisciplinair overleg

Nederlands Instituut voor Forensische Psychiatrie en Psychologie

Openbaar Ministerie

persoonsgerichte aanpak

Penitentiair Psychiatrisch Centrum

Team Forensisch Flexible Assertive Community Treatment van de Waag

Team Terrorisme, Extremisme en Radicalisering van Reclassering Nederland

Ter beschikking stelling

TBS-casuïstiek Overleg 3RO

Inspectie Justitie en Veiligheid

Toezicht, omdat rechtvaardigheid en veiligheid
niet vanzelfsprekend zijn.

Dit is een uitgave van:

Inspectie Justitie en Veiligheid
Ministerie van Justitie en Veiligheid
Hoge Nieuwstraat 8 | 2514 EL Den Haag
Postbus 20301 | 2500 EH Den Haag
Contactformulier | **www.inspectie-jenv.nl**

September 2025

*Aan deze publicatie kunnen geen rechten worden ontleend.
Vermenigvuldigen van informatie uit deze publicatie is toegestaan,
mits deze uitgave als bron wordt vermeld.*